

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Măsuri de bună nădejde — contra beției.

Porniri laudabile vedem ridicându-se și în țară la noi, dar' mai ales în România, pentru a pune macar în parte stavilă potopului ce se face în sănătatea popoarelor și în viețile lor, prin cumplita patimă a beției, și îndeosebi prin beutura de rachie bună și neună.

La noi în țară mișcarea pornește din jos în sus: Mai multe comitate au înaintat cătră dieta țerii rugări stăruitoare, ca dieta și guvernul să vie să iee grabnice măsuri pentru lecuirea cât de cât, ear' cu vremea de tot, a patimei beției, căci, zic ele în rugările lor întemeiate pe ce ved sub ochii proprii în casele proprii, e înspăimântătoare măsura în care poporul degenerază (adecă merge prăpădindu-se) atât trupește cât și sufletește, trupul slăbește, sufletul, mintea hăbăucește; tinerimea vine tot mai pipernicită la anii cătăniei, din ea es tot mai mulți oameni cuprinși de nepăsare față de toate din jurul lor, fără putere a să însufleți (semn al slăbănogiei trupești și sufletești). Și ca mijloc pentru îndreptare în parte a răului, *cer comitatele să se aducă lege prin care birturile să se închidă în Dumineci și sârbători!* Tocmai ideea ce în România să desbătea nainte cu vr'o jumătate de an, și pe care noi o lăudam încă în numărul nostru 21 (din Iunie), în articolul »Ce e de făcut«, în care ne arătam părerea asupra mijloacelor prin cari să ne luptăm contra acestei mari nenorociri, ce a căzut pe capul omenimii și o mistue.

In România, lucrurile au ajuns ca mișcarea să fie luată în mână de cercurile de sus, conducătoare. Guvernul român încă în toamna asta aduce dietei un plan de lege, ce va fi negreșit primit, prin care pune o nouă dare pe „țuică“, pe toate rachiu-

rile, urcându-le în chip însemnat și silind astfel oare-cum mulțimea, a să mai desbăra dela această beutura stricăcioasă, și împingându-o spre beutura mai sănătoasă a berii și-a vinului curat, pe cari nu numai nu să va pune nouă dare, ci să vor chiar face înlesniri răspândirii lor, doar' vor alunga cu timpul din obicei beutura stricăciosului vinars.

Ne bucurăm de aceste porniri, le vom urmări și vom da samă cetitorilor nostri că la ce au ajuns, — căci noi din capul locului am zis, că de putem ajuta și noi de noi ceva răului, prin cuvânt, prin îndemn neobosit, prin înființarea de Reuniuni de stămpărare dela beutura, — mai mult ca noi ca toți poate face pentru îndreptarea lucrurilor statul, care să restrângă de pildă dreptul de crâșmărit, să nu mai dee, cum azi dă, în aceeași uliță la doi vecini lângă olaltă, ba și la 4—5, drept de crâșmărit, numai ca el să capete mai mult din taxele ce le are după aceste licenții. Dacă statul va lua, și la noi și pe aiurea, lucrul acesta în mână, el poate introduce multe măsuri de pornire a lucrurilor pe căi mai bune.

Că în România lucrul va ajunge la bun sfârșit, o credem tare, mai ales că unele știri merg până acolo, că statul vrea să iee în îngrijire și stăpânire cu totul (monopol) *crâșmele dela sate*, și cum atâția singuratici fac averi cu crâșmăritul, va face pe viitor el, statul, ear' din dobânzi va zidi școale nouă și va ridica starea școalelor de azi, va îmbunătăți drumurile și va deschide drumuri nouă, și va deschide cantine școlare și alte lucruri bune pentru poporul însuși. Dar' că și la noi va fi ceva de lucrul acesta, ne îndoim mult, căci la noi jidovimea are mare cuvânt în treburi de astea și deși poate cei dela guvern ar dori, îi vor călca Jidanii pe ochiurile de găină, de nu o vor putea aduce, sau cel puțin nu în grabă.

Și de aceea noi toți, cărturarii și propoveditorii poporului, să ne împlinim mereu datoria de a cerca *să-l abatem noi*, până să intervină alții, dela alunecarea mai departe pe povârnișul ruinei pe care îl împinge puternic patima beăturii. Că în privința asta ce poate face vrednicia unui om, să poate vedea din istoria ce urmează.

Lupta unui preot contra diavolului beăturii.

„Gazeta Transilvaniei“ de Marți publică următoarea scrisoare vrednică de multă luare aminte:

Chimiteulnicul-de-Câmpie, 7 Oct. 1900.

Onorată Redacțiune! După-cum Vă raportasem la timpul meu, în comuna noastră *Chimiteulnicul-de-Câmpie* încă în 18 Martie a. c. se formase o Reuniune de cumpătare, ca mijloc de apărare contra alcoolului jidovesc. Lucrurile au mers foarte bine și frumos timp de două luni și jumătate, după care timp unii din beutorii cei mai pătimiși, în urma apucăturilor îndrăznețe și viclene ale crâșmarilor ovrei, au început a frânge tăgăduințele făcute pe cuvântul de onoare, și în chipul acesta, după 3 luni pe cât se prinsese aproape întreg poporul, earăși s'au dat cu toții la beute!

Da, căci Jidanii vându-și amenințate veniturile enorme, traiul bun și viața comoadă, au început încă dela formarea însoțirii, a spăria pe oameni cu câte numai li-a iscodit mintea lor de șarlătani; mai pe urmă vându-și, *au început a le da gratis vinars foarte bun*, a li-l amesteca prin vin, numai și numai să-și poată ajunge scopul, — și așa pe lângă toată stăruința celor-ce pusesem la cale acest lucru bun, mai departe nu l'am putut duce cu poporul, ca adecă să se rețină dela vinars. Și fiindcă aceasta se întâmpla mai cu seamă Dumineca și în sârbători și foarte de multe-ori chiar și în timpul serviciului divin, folosindu-mă de îndreptarul de Gavrilă Aluasiu din Babța, unde între alte mai multe povețe bune, ce se dau, la pagina 45 am dat de §. 47 din art. de lege 40—1879, care dispune închiderea cu deservărire a crâșmelor Dumineca și în sârbători de dimineața până seara după înserat, — astfel în Maiu a. c. am adresat fisolgăbireului din Ludos, o cerere în cauză.

(Aci dl preot reproduce hârtia adresată protopretorelui, în care cu provocare la articolul de lege citat mai sus, cere să porun-

cească crâșmarilor — 3 Jidovi — din comuna d-sale a nu mai ținea birturile deschise în Dumineci și sârbători. Protopretorul i-a respins cererea pe cuvânt că n'a scris-o ungu-rește. Zice să i-o trimită și în traducere un-gurească. Dar' dl preot, cunoscându-și drep-tul limbii sale, n'a voit s'o facă, ci a recu-rat contra răspunsului fisolgăbirului la vi-cişpan scriind *tot românește*, — și vicişpanul s'a văzut capacitat de frumos motivatul re-curs, și călcând pe picior pe solgăbirul seu, iată ce spune dl preot că a urmat în curând:)

Și ce se vezi, d-le redactor?! Pe la mij-locul lui Septembrie a. c. antistia comunală din loc capătă o ordinațiune dela pomenitul protopretore, în care expres se zice, *că la cererea mea mai mult crâșmele din Chimi-telnic nu-i iertat să stea deschise Dumineca și în sârbători dela 7 ore a. m. până după 2 ore p. m.*

Necaz și o adevărată rabiare a cuprins din nou pe toți perciunații din loc. Eu însă am acea mângâiere sufletească, că-mi pot petrece cu privirea pe poporul, ce mi-se adună la sf. biserică, Duminecile și în sârbă-tori, cum își urmează fiecare calea *cătră casă, ear' nu umple crâșmele ca până aci*, și mai pe urmă amețiți de alcool, mulți abia ajungeau în ziua următoare ori chiar a doua zi acasă.

Da, căci perciunații acum nu mai în-drăsnesc a trage pe poporul venind dela bi-serică, aproape cu forța să între în crâșme. Controla peste îndeplinirea acestei ordinațiuni o fac și o voiu face în persoană, până când se va convinge întreg poporul, că poate trăi și fără vinarsul jidovesc.

Fapta destul de corăspunzătoare legii a d-lui vice-comite din Turda Dr. Beteg Miklos nu are lipsă de nici un comentat, căci se comentează însași pe sine.

Teodor Hârșianu,
paroch gr-cat.

FOIȚĂ

CÂNTEC

Țar'avem și noi sub soare,
Și-o rivnesc dușmani destui,
Ear' prin vremi asupritoare
N'am lăsat-o nimănui.
E bogată, zici! Vezi bine,
E bogată, căci în ea
Multe inimi sunt, străine,
Și-i frumoasă, că-i a mea.
Dacă-i mică nu-i de-ocară,
Căci în ea viteji mai sânt,
Și-apoi, și la noi în țară
Crește fierul din pământ:
Când voim, îl știm culege,
Știm cum să isbim cu el
Când dușmani lipsiți de lege
Vin spre noi cu gând mișel.

Steag avem și noi, străine,
Și-l iubim cu jurământ.
Ziua răului când vine,
Ce frumos se sbate 'n vânt!

AGRICULTURA

Stêrpirea omidelor de varză.

Despre stêrpirea acestor omide s'a mai scris în „Bun. Econ“, și-anume despre modul de stêrpire după-ce ele au dat navală asupra varzei. De astă-dată vom arăta ce trebuie să facem de pe acum, ca să împedecăm înmulțirea ăstui fel de omide și pustiiri ca cele întâmplare în anul de față; pentru-că e lucru înțelept să știm nu numai stin-ge focul, după-ce el a încins în flacări tot cuprinsul nostru, ci cu deosebire să știm cum trebuie să încunjurăm isbuc-nirea lui.

Pentru stêrpirea acestor gânganii stricăcioase se întrebuintează deosebite mijloace, cari le putem reduce la două grupe, și anume: *mijloace de preîntim-pinare și mijloace de-adreptul pentru stêrpirea acestor omide.*

Din mulțimea de omide ce a nimicit varza (curechiul) în acest an, o parte mare s'au suit pe garduri, pe pâlănuri, pe stîlpii, grinzile și caferii șurilor, pe părății caselor, pe trunchiu-rile arborilor și pe alte obiecte; acolo s'au prefăcut în păpuși, cari sunt mai scurte și mai groase decât omidele, însă tot de aceeași culoare, rămânând lipite prin unghete și locuri ferite. Aceste păpuși de omide trebuie culese și nimicite fără amânare. Copiii pot face în această privință un serviciu foarte prețios.

E frumos și steagul vostru
Dar' pe-al nostru de-l privesc
Tot mai mândru este-al nostru,
Și mai sfânt, că-i românesc.
Rupt de-asprimile furtunii
Răscolite de dușmani,
L'au purtat cinstit străbunii
Prin atât amar de ani.
De ne chiamă azi la moarte
Veseli mergem la rășboiu:
Să dea Domnul să ni-l poarte
Și nepoții tot ca noi.

Știm și noi o lege sfântă,
Și de mii de ani acum
Stăm cu ochii tot spre țintă
Mergem tot pe-același drum.
Pentru stânta lege-a crucii
Pentru limba ce-o vorbim:
Ce de-oțel pe săbii lucii
Pus-am noi de când trăim!
Știe Dumnezeu de-i bine
Ori de facem vr'un păcat —
Dar' noi știm c'ășa e bine
Să ținem ce-am apucat.

Din păpușile ce, din întâmplare, ar rămânea nenimicite, în primăvara vii-toare prin Aprilie și Maiu se fac flu-turi, cari de asemenea trebuie prinși și nimiciti. Acești fluturi sunt de culoare albă. Femeiușile depun în Maiu grăme-joare de ouă galbene pe frunzele legu-milor, îndeosebi pe curechiu, rădichi, ș. a. În timp de 4, 10 până în 14 zile din aceste ouă ies tot atâtea omide mici, cari se nutresc cu frunze, ear' catră sfârșitul lui Iunie se prefac în pă-puși, păpușile în fluturi și aceștia de-pun din nou ouă pe frunzele de cu-rechiu, cărărabe ș. a. Din ouăle acestea în scurt timp de asemenea ies omide, cari în unii ani, cum a fost și cel de față, fac mari stricăciuni.

După-ce omidele au dat navală cu mulțimea asupra curechiului, e greu de ajutat: atât cu ruga cât și cu fuga. Prea puțin ajută osteneala, căreia oame-nii se supun, adunându-le, ori stropind frunzele cu apă de săpun, cu leșie de tăbac, cu lapte de var, sau presărându-le cu ghips, cu cenușe ori cu sare.

Adevărat că vin în ajutorul omului paserile, vespîi, unele boale lipicioase, de cari sufer uneori omidele, ploi înde-lungate ș. a.; dar' totuși ca cel mai potrivit mijloc pentru împuținarea și stêrpirea omidelor de varză, se poate privi: adunarea fără preget a păpușilor *încă acum în toamnă*, ear' în Aprilie și în Maiu prinderea fluturilor și *ni-micirea ouălor.*

„Ajută-te și D-zeu încă te va ajuta!“

Pentru lege, pentru limbă,
Noi cu gura prindem foc:
Numai vântul se tot schimbă,
Însă munții stau pe loc.

Sunt și neamuri mai cu nume,
Mai vestite la rășboiu;
Or fi multe poate 'n lume,
Câte n'au ajuns la noi.
Dar' noi știm ce ne 'nvățară
Cei-ce-au fost, și când rostim
Vorba sfântă «neam și țară»
Noi, străine, tresărim.
Pentru cel-ce ne iubeste,
Tot ce-avem noi dăm cu drag,
Dar' când neamul ni-l hulește,
Și vrășmaș ne vine 'n prag,
Mii de oști cu ei s'aducă:
Noi suntem Români destui —
Când de piept cu noi s'apucă,
Aibă-l Ceru 'n mila lui!

V I I E R I T

Indreptar

pentru manipularea în chip rațional a mustului și a vinului.

Instrucțiuni date de ministerul reg. u. de agricultură.

(Urmare).

Mustul dintăiu.

Cei mai mulți proprietari mici, după-ce au zdrobit strugurii în boturi, îi bagă în saci și așezați în cădățui îi calcă, și mustul se scurge în vasul așezat sub cădățuia de călcare. După-ce nu mai pot storce nimic prin călcare, pun treverele din saci în teasc și tes-cuesc cât se poate mai bine.

Acest fel de storcere a mustului e deja foarte vechiu și simplu, dar' fiindcă e încet de tot și cere multe puteri de lucru, prin urmare e mai cu cheltuală, recomandăm ca mai bun și mai ieftin următorul fel:

Așezăm, în casa de stors, aproape de teasc o cadă mai mare, pe care o întoarțem cu gaura pentru scurs spre teasc și în locul dopului (jos la vrană) punem un cep, de gura căruia legăm o țeavă de gumi, pe care o băgăm cu celalalt capăt în cădățuia ce se află așezată sub teasc. La gura cepului, (la intrarea în țeava de gumi), pūnem o străcurătoare (o sîtiță mică anume făcută), care se împedecă de a se duce sēmēnța de struguri și coji ori boabe, în must. Așa apoi mustul va curge curat în cădățuia din vorbă.

CHIVU CORCODEL

(Urmare și fine).

La marginea horei, nea Chivu par'că sta pe ghimpi. Hora n'avea nici un haz în ziua aea, și pe urmă, toată lumea se uita la el, par'că l'întreba: da ce dracu mă, tot flă-cău ai rămas? N'ai de gând să te mai însori?

N'a mai putut să mai stea, l'a tras la o parte pe George a lui Dinu și numai atât i-a spus: Gheorghită, băete, să nu uiți după-ce-i pleca dela horă, să dai p'acasă pe la mine, am să-ți spun ceva. S'a plecat....

Pusese el gândul pe cine pusese, și numai drăcosul de Gheorghită putea să-l ajute.

De-atunci nea Chivu n'a mai avut zi bună dela D-zeu. Iși stricase rostul Nu mai avea nici un chef de nimic. Intra în casă, eșia afară, par'că nimic nu mai era a lui, toate i-se păreau omenești. Câteodată se trezea așa, în pragul ușii, cu o cofă în mână și cu ochii rătăciți, și sta până când el singur făcea: „ei Doamne 'mi-am perdut mințile!

De-asupra acestei cade (a celei mari) la care am pus cepul și țeava, punem zdrobitorul de struguri, (descriș în numărul 38), și oamenii cu putonii varsă strugurii dintr'una în coșul zdrobitorului, ear' un om întorcēnd de roată, îi zdrobeste, și cad zdrobiți în cadă. Cepul însă în vremea asta e închis, și noi ținēndu-l închis, dăm înainte cu zdrobirea strugurilor, până s'a umplut cada de sub zdrobitor. Treverele din cadă, le apăsăm de mai multe ori cu »zdro-m-șul« (bățul cu mai multe crăci de zdrobit, cu care zdrobesc unii în bot), și le lăsăm apoi să stee așa mestecate trevere cu must cu tot, 8—10 ciasuri (ca de seara până dimineața). După această slobozim mustul prin cepul și prin țeava de gumi pusă la gura lui, încădățuia de sub teasc. Luăm apoi treverele rămase și le punem în teasc și le storcem cât se poate de bine, curgēnd și mustul acesta peste celalalt în cădățuie, și apoi de aci tragem mustul așa tot laolaltă, în buți.

Din mustul stors în acest chip, dobândim un vin cu mult mai cuprinzător, mai aromatic, și care se va limpezi mai repede, căci în acest chip (prin zdrobirea cu zdrobitorul, prin lăsarea treverilor cu mustul laolaltă 8—10 ciasuri, și prin storcerea lor urmată numai după aceea), părțile cele bune-bune aflătoare în coaja boabelor și puțina bunătate din sēmēnțele de struguri, se topesc (desfac) în parte

Noaptea, batem, se chinuea, de par'că omorise om. Nu putea să nchiză un ochiu toată noptica. De se pune cu fața în sus, nu-și putea aduna gândurile: se întorcea pe dreapta, mai rău; s'arunca nēcăjit cu fața spre părete, de geaba. Se scula, eșea atară, se plimba pe băătură, de geaba.... Intr'o seară, ce s'a gândit? Ori-ce om trebuie să aibă păcate. Eu nu știu să am, da să zicem că am, și să zicem că m'am dus la popa și m'am spovedit și mi-a dat 50 de mătănii pe seară. Ai să fac mătănii ca să-mi ierte D-zeu păcatele. De-atunci în toate serile, se așeza înaintea icoanei și făcea la mătănii, dar', de câte-ori se ridica și se lăsa în genunchi, vedea pe Stăncuța. Numai așa închi-dea și el ochii în revărsatul zorilor.

— Doamne iartă-mi păcatele.... Stăncuța, ce ai de gând cu mine? Stăncuța, de ce-mi sări înainte de câte-ori mă vezi?

Era în murgu' serii. Satul părea o pavlie aruncată pe mal de gârlă. La ferestrele caselor strălucia câte o luminiță, ca ochii de lup la întunec. Sus, luna, cât fața arii, se

și trec în must și slujesc spre îmbunătățirea lui în măsură însemnată.

Storsul sau tescuitul.

Scopul tescuitului e, ca părțile licuide (moi, curgătoare) din boabele de strugure, mustul, să-l despartă de părțile vërtoase, tari. Teascul e dar' cu atât mai bun, cu cât storce mai desevirșit și mai repede mustul din coji, din trevere.

În vremile mai demult, ba până încoace, se foloseau mai numai teascurile de lemn și cu șurubul (șroful) de lemn. Scăderea acestora e, că cuprind foarte mult loc și și storsul treverilor merge încet.

În timpul mai nou, și proprietarii mici folosesc cei mai mulți teascuri de fer cari sunt de felurite forme (construcții) și lucrează cu putere așa mare, că în vreme-ce cu teascul vechiu de lemn storci din 100 kilograme de struguri câte 60 litri de must, cu ceste nouă (cu șuruburi de fer) storci 70—75, dobânda e dar' 10—15 litri de vin la fiecare 100 kile de struguri.

Precum vedem fiecare proprietar de vii își face sie însuși bine, de-și procură cel mai bun teasc, căci de să vor storce cu el numai 50 măji de struguri, avem la ele cu 5 hectolitri de vin mai mult, și socotind hectolitru numai în 1 fl. 50 cr. avem la an 75 fl. și în unu, mult doi ani, prețul teascului e scos; —

(ear' de aci încolo avem un teasc în cinste și zecile de ferii de vin mai mult la

ridicase de trei sulți, par'că era o cloșcă care-și numără puii de aur. Se nserează din ce în ce. Dinaintea caselor câinii stau tolăniți cu botut lungit pe labe, cu ochii țintă în tinda caselor și par'că numără dūmicatu stăpânilor. A lene ei dau din coadă și scot, din când în când, câte un ham-ham ca în vis, care de abia ajunge până la casa vecină, și de acolo, ca o însărcinare greu de făcut, un alt căne trimite mai departe ham-hamul vecinului. Se ntunecă de tot. Pe uliță, țipenie de om. Luminițele se sting una după alta, ca schinteile eșite dintr'o mașină. Lumea se culcă..

Nea Chivu tot ese și intră în odaia despre gârlă, par'că așteaptă pe cineva și nu mai vine. Ese în uliță într'o parte și într'alta, și e lună de vezi acul pe drum. «Să mai stau» — și intră în odăiță, aprinde o luminiță de ceară și o lipește pe păretele galben, lângă ochiul de oglindă, lipit și el de părete.

«Nu sunt urt!» și se privește în ochiul de oglindă. Iși pune mâinile la spate și se plimbă prin casă, cu ochii în grindă și ear' se duce înaintea oglinzii și stă așa mult,

fiecare vișoară! Iată de nou adevărită vorbă repetit accentuată în foaia aceasta, că: ori-ce mașină agricolă, fie ea ori-cât de scumpă, e foarte ieftină! Și numai noi Românii să-vêrșim mereu păcatul față cu noi înșine, să nu ne folosim peste tot locul și de grab, de existența mașinilor! Red. „B. Ec.“)

Pentru proprietarii mici e bun teascul pe stative, sau teascul de Raina, sunt simple și totuși putem lucra cu ele cu mare putere. Și mai bune sunt: »teascul de Schweitz« zis alui Rauschenbach, care se capătă în felurite mărimi. În sfârșit foarte mare putere se poate desvolta cu »teascul Mabile«, care poate fi și el așezat și în case mai mici de stors.

Cum se facem storsul?

După-ce mustul s'a scurs din trevere, în cele 8—10 ciasuri, treverele trebuie să le adunăm și să le punem numai decât în teasc, dar' la adunarea treverelor (din cada cu must și trevere) nu e iertat să folosim lopată de fer sau greblă de fer, sau sapă, căci partea acră a mustului descompune (topește) o parte a ferului, și vinul va trage în ruginîu, negru. La prinderea și scoaterea din cadă a treverelor să folosim numai unelte curate de lemn, și astfel de suștare (vedre) a căror cercuri de fer, sunt unse cu lac de fer.

La umplerea coșului teascului, trebuie să îndesăm bine cu zdromșul fiecare vadră de trevere ce-o punem

mult, pe urmă își ridică mustățile în sus, se întoarce înapoi și se privește ca un copil care a îmbrăcat haine noue.

Pe urmă se așează pe pat, își pune cotul pe genunchi, își sprigină capul obosit pe mână. «Bine, mă duc, o s'o ved. Mi-a spus că pe la miezul nopții ese negreșit la malul gârlei. Da ce să-i spun când'oi vedea-o?» Se scoală de pe pat și merge repede prin casă. «Bună seara Stăncuțo! Ce mai faci? Nu-i așa că m'am ținut de vorbă? Ce zici, ai? m'ai așteptat?... Și pe urmă? Ei, pe urmă o să-i zic: ti, ce frumoasă ești! și o să mă reped s'o pup! Dar' ea ce-o să zică? Ce-o să-mi răspundă?»

«Ii, o fi târziu!» și ese afară. «Ce încet trece vremea, luceafărul de seară e jos de tot, să mai stau...»

«Așa! Ei, ea ce-o să zică?» «Bine ai venit, ia stăi colea lângă mine!» Da dacă n'o zice așa? te pomenești: «Ei, veniși. Uite mă, nea Chivu, ia cântă-mi ceva!» Aș, asta nu se poate! Nu-mi spunea să mă duc noaptea...

«Ei, da atunci ce-o să zică?» «Bună seara; ce vreme!» Și pe urmă? știu eu. Omul până începe să vorbească-i mult, că pe urmă găsește el. Și pe urmă, de câte-ori n'am vorbit eu cu Stăncuța la marne. Ce,

în lăuntru, ca să se așeze de-opotrivă peste tot locul, prin toate gropile, până coșul e plin. Punem apoi fundul deasupra și începem a strînge cu șurubul, întâi mai încet și făcînd pauze (stînd câte un pic), mai târziu mai tare, până vedem că ori-cât am încorda, nu mai curge mai nimic, doar' câte-un picur.

Acest must al întâiei stoarceri, îl putem mesteca cu mustul celalalt.

După stoarcere scoatem treverele și desfăcîndu-le cu mâna, le așezăm în o cadă aproape.

Nici cu cel mai desevêrșit teasc însă nu se poate storce tot mustul din trevere, — de aceea pe aiurea treverele astea scărmanîndu-le și așezîndu-le frumos de nou în teasc, le mai storc și-a doua-ora, cum am zice pe altă dungă. Mustul acum a doua-ora dobîndit poate fi de tot bun, și mai ales de cumva strugurii au fost cam răscoți, putem și acest must să-l mestecăm cu cel dintăiu bun.

Dar' de cumva strugurii n'au fost de tot de tot coți, din storsul al doilea căpătăm un must mai acru, și pe acesta îl mai putem folosi numai chiar ca vin pentru lucrători.

Gătînd cu storsul, toate uneltele și vasele folosite la stors, zdrobitorul de struguri, și teascul, trebuiesc temeinic spălate, apoi lăsîndu-le să se uște

nu-i tot aea? Da, tot aea-i. Să zicem că s'a isprăvit hora și ne punem la taifas... Ei nu, nu-i tot aea, e altceva. Vezi că atunci e ziuă, acuma-i noapte, atunci mai sunt și alte fete, acuma o să fie numai ea... Taci mă, nu mai fi prost! ce ți-e frică, n'o să ai ce vorbi cu o fetiță?... ti, da prost ești Chivule! Nu te credeam așa, bagă de seamă, zeu, rîde lumea de tine...

«Așaa... va să zică am să mă duc la ea să-i vorbesc, s'o pup. Și pe urmă? Pe urmă când o fi să plec, am să-i zic: ce fată bună ești tu Stăncuțo! Măne seară, să vii negreșit, dar' mai de vreme. Ii, ce bine-mi pare. Și nea Chivu se duce înaintea oglinjoarii lui și fluera printre dinți, pe urmă cântă d'abunele:

— Foaie verde, bob năut
Desfă-mi puică ce-ai făcut!
— N'am făcut ca să-ți desfac,
Ti-am făcut că mi-ai fost drag:
Trei noduri le-am înodat
Pe gârlă le-am aruncat,
Ca să nu pot să-ți desfac!

Pe urmă își mai aruncă odată ochii în oglindă, stînge luminărica și ese binișor în vîrfurile picioarelor, par'că s'ar feri să nu deș-

bine, să le așezăm la locurile lor de bună păstrare.

(Va urma.)

În numărul viitor vom spune, după instrucțiunea ministrului, cum să valorisăm (să facem să avem folos) și treverele, cum să punem treverele.

Vom urma apoi cu instrucțiile despre îngrijirea mustului până-î must și apoi a vinului însuși.

POMĂRIT

Prăsirea pomilor.

Se află scris în cărți, că înainte cu vr'o 200 de ani Românilor nu li-se îngăduia a-și planta vii și a cultiva grădini și pe cele cultivate li-le strica.

Azi nime nu ne împedecă, și totuși mare parte a poporului nostru nu se îndeletnicește deloc cu prăsirea pomilor. Sunt încă, durere, mii și mii, chiar dintre plugari, cari au grădini cât vezi cu ochii, dar' n'au prăsit nici măcar un pom și nici nu știu, ce și cum să facă, cu toate-că acesta e un lucru ce nu se poate mai ușor, și totodată frumos și folositor.

Apoi cei mai mulți, cari nu sunt cu totul străini de cultura pomilor, ce fac? Aduc din păduri: meri, peri și alți pomi sălbateci, rău crescuți și îmbetrâniți în umbră și desis, cu rădăcini puține și slabe, din cari rar de tot pot eși pomi aveau trainici și folositori.

Nu aceasta e însă calea de a prăsi pomi, și purcezînd tot astfel va

tepte pe cineva. Ajuns în uliță, se uită în toate părțile cu șieală și apoi o ia încet spre malul gârlei. Din când în când, se răsucește în loc, par'că ar fi urmărit de cineva. Deodată tresare...

Stanca-l aștepta în picioare în umbra casei și nea Chivu s'a învîrtit mult în loc până a zărit-o.

«Ei, bună seara, Stăncuțo, ce mai faci, m'ai așteptat, de mult ai venit... Mi-era că nu-i veni, ti, ce frumoasă ești...» Și când se se repează s'o sărute, nea Chivu își perde cumpetul și de abia se apropie de ea, o atinge cu două degete de mânele hainei și rămâne așa cu mâna întinsă. Pe urmă se uită înapoi, par'că ar fi pierdut ceva. «Stăncuțo, ai să stăm jos». Pe urmă tace, tace par'că ar fi singur. Stanca nu zice nimic, doar' dă din cap. «Ai să mergem pe malul gârlei...»

Amîndoi es din umbra casei, nea Chivu în dreapta și Stăncuța în stînga. Încetul cu încetul, nea Chivu își revine în fire și se gîndește ce bine o să-i stea când o eși în lume cu Stăncuța alături. Deodată se întoarce la ea.

«Tu ești mai naltă ca mine, ia să vedem».

trebul să treacă mult timp până-ce vom avea grădinile noastre pline de cei mai aleși pomi. Nu zicem să nu se aducă și pădureți tineri și frumoși; dar' alta e calea de a ajunge la pomi mulți, deplin sănătoși și trainici, anume: a-i prăsi înșine din simburii.

Tocmai acum, toamna, e timpul potrivit pentru a face pregătirile de lipsă. Acum se adună simburii trebuincioși, se gunoiește și sapă pământul, ear' în ajunul iernii se samănă.

Poamele pădurețe ne dau cei mai buni simburii, din cari se prăsim pădureții de altoit; pomii prăsiți din astfel de simburii sunt mult mai trainici decât cei-ce i-am prăsi din simburii poamelor nobile (alese). Ear' agonisirea simburilor nu e cine știe ce lucru mare, fie și pe bani, dacă altfel nu se poate, căci un pumn de simburii abia costă câțiva cruceri.

Pământul, unde ne-am hotărî să samănăm simburii, trebuie să-l îngrășem fără amânare cu gunoiu putred, să-l săpăm cât mai adânc cu arșul și să-l greblăm. Pe urmă facem straturi late de câte 4 urme, și simburii de vișine, de cireșe, de perseci, de prune și alți simburii tari îi samănăm pe dată; astfel de simburii, samănați numai decât după-ce au fost scoși din poame, răsar mult mai bine decât dacă samănarea lor s'ar amâna pe mai târziu.

Simburii de mere și de pere se

«Stanca» ridică fața la el și cu o voce bărbătească pufnește de ris...

— «Du-te dracului, mă Gheorghe...

Și nea Chivu o ia la goană spre casă, dar' în urma lui strigăte de te asurzia: «stai, nea Chivule, ia cântă-ne ceva! Hăă, nea Chivu, hăă Corcodel, hăă șchiopârlan, hoo, nea Chivule!..» Gâfâind bietu nea Chivu cade cu fața în jos, în pragul casei lor. Dracu de Gheorghe se îmbrăcase cu hainele Stancăi și-i eșise lui nea Chivu, și toți băieții, cari se duceau la marne se ascuseseră, să vadă ce o să facă nea Chivu...

— Ei, cum Stăncuțo, va să zică n'a mințit gârgărița aea, ai?

— Nu zeu. Uite, d'atunci, de când l'a păcălit Gheorghe, mi-a fost milă de el, pe urmă m'au trimis fetele și băieții să mă rog de el, să mai vie la marne să ne cânte, din una din alta, a început să-mi fie drag, nici eu nu știu cum; pe urmă, uite așa, când vrea D-zeu, vrea! Dar' slavă Domnului, de muncitor e muncitor, și pe urmă e om bun.

(„C. L.“)

M. STROESCU

vor sămăna numai în ajunul zăpezii, în Octomvrie ori Noemvrie, când straturile se sapă și greblează din nou. Simburii să nu fie îngropați mai adânc ca de un lat de deget; cei ajunși la prea mare adâncime sau răsar numai într'un târziu sau nu răsar nici-când. Unii îi samănă aruncându-i cum arunci cucuruzul și grâul și îi astupă cu grebla, alții fac dealungul straturilor mici brezde cu un bețișor, sămănând simburii în rind, apoi astupându-i. Bine prinde un așternut subțire de gunoiu mărunt pus pe deasupra.

Vorbînd de multe straturi ne gândim cu deosebire la grădinile noastre școlare, cari în multe locuri sunt cu totul neîngrijite. Pentru singuratici ajunge peste cap un strat, două. De sine se înțelege însă că trebuie făcută și ceva mrejuială, ca nici găinile să nu ricăe, adunând simburii.

În decursul toamnei e bine să se aducă de prin vii, tufișuri, ș. a. locuri, pădureți sănătoși și să se sădească în grădină.

ROMUL SIMU

Dela Reuniunea rom. de agricultură din com. Sibiiului.

A XI-a expoziție de vite aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

I. Programul

expoziției de vite, ce se va ținea Duminecă la 4 Noemvrie n. 1900 în orașul *Mercurea*.

1. În scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ va aranja la 4 Noemvrie n. 1900 în orașul *Mercurea*, o expoziție de vite, avînd a se împărți de astă-dată premii în suma de 200 coroane.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute, cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ținea în ziua amintită, începînd dela 10 ore înainte de amiază și până la 1 oră după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ținea pe locul numit „Tîrgul de vite“, ear' la cas de timp nefavorabil sub șopru delă ospătăriei „La pomul verde“.

3. La expoziție se primesc vitele locuitorilor din comunele *Mercurea*, *Poiana*, *Rod*, *Dobârca*. *Apoldul-de-sus*, *Apoldul-de-jos*, *Ludoș*, *Gârbova*, *Reciu* și *Cârpeniș*.

Pentru vitele aduse din afară de *Mercurea* se cer pasapoarte în regulă.

Cerînd trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele în timp de $\frac{3}{4}$ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvîntate.

Vite jugănite și peste tot vite, cari nu pot servi la prăsire mai departe, nu se primesc în expoziție respective nu se premiază.

La fiecare vită și grupă de oi, comitetul aranjator alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzînd numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

Vitele se așează în grupele, la cari aparțin.

5. Despre vitele primite, comitetul aranjator alcătuiește o listă generală, în care se petrec datele amintite la punct 4.

6. Exponenții sunt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

7. Se vor destribui treizeci și șase premii în suma totală de 200 coroane și anume:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rassa îndigenă și străină).

a) tauri de $2\frac{1}{2}$ —4 ani: 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 6 cor., 2 premii de câte 5 cor.;

b) vaci de $\frac{1}{2}$ —8 ani; 2 premii de câte 10 cor., 2 premii de câte 6 cor., 1 premiu de 5 cor., 2 premii de câte 3 cor.;

c) tăurenci și junince de 1— $2\frac{1}{2}$ ani: 1 premiu de 6 cor., 1 premiu de 5 cor., 2 premii de câte 2 cor.;

b) viței și vițele de $\frac{1}{4}$ —1 an: 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 5 cor., 4 premii de câte 3 cor.;

Grupa II. Oi de prăsilă.

b) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 5 cor.;

b) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 3 cor.;

c) noatini și noatine din 1900: 1 premiu de 8 cor., 1 premiu de 6 cor., 2 premii de câte 3 cor.

(Va urma)

Reuniune de înmormîntare în Căstău.

Duminecă în 7 Octomvrie n. în comuna vecină *Căstău* s'a pus temeiul la un lucru bun. Dl preot *Nicolau Andrei*, în înțelegere cu ceilalți fruntași ai comunei, au pregătit lucrul pentru ținerea adunării generale de constituire a unei Reuniuni de înmormîntare ca cea a noastră dela *Orăștie*; au adunat subscrieri de membri înainte, și s'au scris deja peste 200 de inși. Au chemat apoi dela *Orăștie* pe preotul *Ioan Moța* și învățătorul *Ioan Branga*, secretarul și cassarul Reuniunii de înmormîntare de aici, să fie și ei de față și unde e de lipsă să dea deslușiri.

După celebrarea sfintei liturgii s'a ținut apoi adunarea de constituire în biserică. Preotul *I. Moța* a deschis adunarea prin o vorbire asupra binelui ce urmează din întovărășirea mai multora pentru a lupta cu greul vieții în o privință ori în alta, în un

ciat greu ori în altul, pentru a urni: din pragurile caselor lor peatra grea a sërăciei, pe care singuratici nu o pot deloc ori numai mult mai cu greu. Scopul acesta îl au și Insoțirile (Reuniunile) de înmormântare: de a răsturna cu puteri unite peatra grea a lipsei materiale din pragul casei în care destul de mare e jalea sufletească adusă de trimisul morții, care a stins cutare vieată prețioasă casei. Și e ușor așa prin întovărășire a da ajutorul material, care alină și el macar în parte durerea familiei. Laudă pe Căstăieni, că înțelegând folosul acestei Reuniuni, s'au hotărât să o înființeze, și-i asigură că vîzînd binele ce urmează din *întovărășirea* mai multora în scopul acesta, urma-vor a se întovărăși și față de alte nevoi, de alte trebuințe ale vieții, și cu atât mai bine le va merge, cu atât mai repede vor înflori și ca singuratici și ca comună, ca biserică, ca tot, cu cât în mai multe însoțiri se vor închea.

Să trece apoi la constituirea adunării generale de constituire: să alege președinte adhoc dl preot *Ioan Daniil*, ear' notar adhoc dl inv. *George Daniil*.

După aceasta s'a trecut la cetirea statutelor. Dl inv. *Ioan Branga* le-a explicat nițel în general, apoi cetindu-le paragraf de paragraf, explică fiecare paragraf ce rost are, ce însemnătate, cum trebuie ținut.

S'au primit statutele întocmai ca cele dela Orăștie, au aceleași taxe de 1 fl. la intrare și 30 cr. la fiecare soț mort, — lăsând fiecare membru din partea ce i-să cuvine, câte 5 fl. (10 Coroane) pentru formarea unui fond de rezervă deosebit, care să se întrebunțeze pentru scopuri bisericesti-scolare.

Primite și votate cu bunăînțelegere statutele, — s'a trecut la alegerea funcționarilor (slujbașilor) și a comitetului.

A fost ales de Director al Reuniunii dl preot *Nicolae Andrei*, de notar-secretar dl not. com. Vas. Simtion și de cassar dl inv. *George Daniil*. S'a ales apoi comitetul de 12, în care au intrat dl preot *Ilie Popovici* din Șibișel, dl preot *Ioan Daniil* din Căstău, primarul *Nicolau Dănilescu*, *Samuil Popovici*, *Petru Dănilesc*, *Nicolau Andrei* lui *Sivu*, *Adam Moise*, *Nicolau Stanc*, *Ion Morariu*, *Ion Bădiuș*, *Toma Bădiuș* și *Ion Opra*.

Constituită astfel Reuniunea, s'au ales 2 membri cari să verifice protocolul adunării generale, biuroul a fost însărcinat cu trimiterea statutelor la ministeriu spre înrărire, — și adunarea a fost închisă cu câteva cuvinte de doriri de bine, prin preotul *Ioan Moța*.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Culesul viilor, pe cele mai multe locuri e pus pe zilele săptămânii viitoare. De Luni încep. Pe aiurea culesul s'a început deja în săptămâna de față. Ca bunătare strugurii sunt mulțumitori, uneori chiar foarte, dar' ca mușime, ca bogăție de roadă, dau slab.

Conferințele învățătoarești reînființate de vre-o 3 ani în arhidieceasa gr.-or. română din Transilvania, să vor ținea éstan în 21 și 22 Octomvrie st. v. în mai multe cercuri.

Din România ne aduce „Amicul Agric.” următoarea știre: În porturile române aface-rile merg slab, din cauza lipsei de vase (corăbii) cu toate-că magazinele sunt pline de bucate.

Grăul de toamnă s'a vîndut cu 12 lei și 70 bani hectolitru, arnăutul cu 14 lei, ordinarul cu 13 lei 100 de kgr., la Constanța.

Ce se așteaptă dela preoți? O foaie ungurească din Cașovia publică un apel scris de un mic proprietar ungar din împrejurimea Cașoviei. Se vede, că el știe ce e sërăcia poporului și de aceea se întoarce cătră preoți și zice:

„Mijlocul cel mai potrivit și mai ducător la scop pentru împedecarea emigrărilor credem a fi *înființarea reuniunilor de credit și consum*. Binecuvîntarea acestora pentru sermanul nostru popor se vede cu ochii; aceste mijloace scot pe țărani din ghiarele cămătarilor; îi abat dela cărcîme, îi dedau la un mod de cugetare sănătos și-i obișnuiesc la o viață trează. O, ce bine ar fi, dacă preoții nostri s'ar strînge în adunări și împreună s'ar înțelege asupra celor-ce sunt a se face mână cu mână și pretutindeni pe acest teren. Noi, proprietarii mijlocii — în interesul nostru propriu — ne-am alătura cu trup și suflet la ei!”

E bine să auzim și noi toți atari voci!

Insoțirea de credit sistem Raiffeisen din Ilimbav, înființată cu concursul comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”, primind zilele acestea statutele aprobate de tribunalul reg. din Sibiiu — își va începe în curînd activitatea. Membrii înscriși la Insoțire ating cifra de 60.

Numelui de „Român” îi pregătesc iarăși o zi de bucurie frații nostri Italieni. Să știe că agerul luptător național V. A. Urechia a arangiat în Roma la Forul lui Traian niște frumoase sêrbări de îmbrățișare între frații Români și Italieni. Acum vine vestea, că guvernul italian va propune M. S. Regelui Italiei împărțirea de frumoase distincții (medăli) pentru bravii Români V. A. Urechia, Tocilescu și Holban, capii acelor sêrbări, pe cari Italienii nu le mai pot uita. Le-a căzut bine să-și vadă pe frații mai mici, cum am zice, pe Români, venindu-le într'o zi din țeri departe, din Răsărit, ca să-și caute frații mai mari, pe Italieni, și să-și îmbrățișeze și să-și sărute, — și încă demult le arătau fraților Români această dragoste și duiosie prin distincțiile ce acum le vor trimite, dar' pentru jalea Italiei în urma morții regelui lor Umberto, n'au putut.

Concert în Sibiiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu” arangiază un concert împreună cu teatru și joc, acum Duminecă, în 14 Octomvrie n. 1900, în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus” în Sibiiu. Corurile se dirijează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicațiune de pe lângă semin. „Andreian”. O parte a eventualului venit

curat este destinată fondului pentru cumpărarea unei case cu hală de vînzare.

Asociațiunea pentru lit. și cult. poporului român. *Loteria „Casei Naționale”*. (Muzeul național al Românilor din Transilvania). 1 câștig principal în valoare de cor. 10.000
1 „ „ „ „ „ „ „ „ cor. 3.000
3 câșt. principale în val. de câte cor. 1.000 etc. etc. laolaltă 219 câștiguri în valoare totală de **25.000 coroane**. Tragerea la sorti se va face irevocabil la *20 Octomvrie n. 1900*. 1 bilet de loterie **I coroaună**. Bilete de loterie se pot comanda cu mandat postal la *Biroul Asociațiunii în Sibiiu* (N.-Szeben) strada morii Nr. 8.

Pentru România: Deposit general la **C. Steriu & Cie.**, București, str. Lipscani 19.

Știri bisericesti. Senatul bisericesc al consistoriului arhidiececan a aprobat alegerea clericului absolut *Nicolae Chirciu* din Șirnea la postul de paroch în *Almas-Seliște* (ppresbiteratul Iliei), ear' pentru parochia *Almasul-de-mijloc* (ppresbiteratul Geoagiului) a instituit administrator pe preotul *Iosif Hanches*.

Obrăznicie bulgară. Să scrie din Sofia, că Bulgarii alungați din România să duc pe la crășmele Românilor (în Bulgaria) și după ce mîncă și beau bine pleacă fără să plătească, lăsând pe masă hârtiuțe pe care e scris: „să plătească regele Carol!”

Răsboiul viitorului. În congresul de pace, ce s'a ținut zilele astea la Paris, delegatul rus Ivan Bloch a vorbit despre urmările unui mare răsboiu în viitor. Întăiul mare răsboiu va face să bancroteze economicește amîndoi dușmanii, și învingătorul se va prăpădi! Atâtea cheltueli să vor recere.

Falsificătorii de ban, prinși astă-primă-vară pe când numărau bancnotele în hotel Central din *Turda*, sunt ținuți și acum în arest preventiv. Procuratura regească din Cluj a sîrșit cercetarea și-a pregătit actul de acuză. Falsificarea de bani a fost dovedită. Ca părtași sunt arătați: economul *Pászthory Aladár*, asesorul sedriei orfanale în pensiune, *Csongvay Béla*, tipograful *Fenyvesi Victor*, litograful *Szigethi Péter*, tipograful *Baga István*, notarul *Pașca S.*, cărcimarul *Nagy Ferencz* și economul *ifj. Séra Károly*. S'a dovedit, că au pregătit și au pus în circulație mai multe zeci de mii florini în bancnote de câte 10 fl. Pertactarea finală va fi la începutul lunii viitoare.

Telefon între București și Budapesta. Direcțiunea postelor și telegratelor din România a intrat în tratări cu direcțiunea telegratelor și postelor ungare, pentru încheierea unei convențiuni telefonice, după care se va construi o linie telefonică directă între Budapesta și București.

Asigurările în mâna statului. În Germania statul a luat în chivernisala sa tot felul de asigurări pe care la noi le fac feluritele bănci de asigurare, de foc și asupra

vieții. Și se scrie, că are statul bun venit din această ocupațiune, dar și cei asigurați au mai mari ușurări.

Acum se scrie că și în România guvernul umblă cu gândul, să iee în mână sa toate asigurările, mai vartos pentru-că azi publicul în România e cam nemulțumit cu gospodăria ce o fac băncile de asigurare, cari prin o învoială între ele („cartel“) au urcat tare taxele și nici una nu primește mai ieftin, și așa publicul e nemulțumit cu ele și s'ar bucura dacă statul ar lua el lucrul a mână.

Distincțiune. Din incidentul ducentenarului Unirii, P. S. S. Episcopul Dr. Dem. Radu, a distins pe dl preot *Ioan Dregheciu* din Cugir, cu brâu roșu.

Desmințire. Știrea dată în vileag de o telegramă din Germania, că contra vieții M. Sale Reginei României s'ar fi făurit un atentat — a fost desmințită.

Tragedie în codru. În cercul de vânat al conților Andrassy, în pădurea Dobrinului, pădurariul Oneț a prins în prevaricație pe un om împreună cu doi feciori ai lui. Oneț a puscat asupra lor și-a nimérit pe tatăl feciorilor, care a căzut rănit de moarte. După aceea s'a încins o luptă crâncenă între pădurar și cei doi feciori. După-ce pădurarul și-a descărcat asupra lor toată muniția de pușcat, fără să-i nimerescă, acestia au năvălit pe el cu topoarele și l'au ucis. Amândoi ucigașii sunt arestați.

Domnii abonați cari nu și-au renoit abonamentul pe jumătatea a doua a anului, cum și cei cari ne datoresc dela începutul anului, — sunt stăruiitor rugați să binevoiască a ne trimite de grab abonamentul.

Telefon între Seliște și Peatra-albă. Se zice, că din motive strategice mai înalte, ministrul de războiu comun a ordonat, ca toate stațiunile gendarmerești de pe frontiera țării să fie legate prin linia telefonică cu cel mai apropiat oficiu postal. În scopul acesta scrie „Gaz. Trans.“ de vre-o câte-va zile să lucreze cu mare zor la legarea oficiului postal din Seliște cu stațiunea gendarmească dela trecătoarea pe muntele Peatra-albă. Ca la toate întreprinderile, ce le face statul, așa și la aceasta se poate vedea modul de „cruțare“ al seu. Linia acesta va costa peste 10.000 fl., deoarece-ce toți stâlpii de pe întreaga linie, care trece tot prin păduri, sunt duși dela gara Seliștei.

O MOARĂ DE ARĚNDAT

În comuna Dobra (comitatul Hunedoarei) se dă în arĚndă pe durata de 6 ani din mână liberă **o moară** pe apă, mĚnată de o roată cu *două petrii* de măcinat, în legătură cu moara de făină albă.

Două fireze alcătuite, și pe lângă acestea o vinărsărie mare și o grădină pentru petrecere de vară cu toate cerințele laolaltă!

A se adresa lui

(105)

George Opresan,
proprietar în Dobra (H.-Dobra).

FELURITE POVEȚE

Ce să facem cu treverele? De vrem, facem din ele „vinul de trevere“ („lir“) care dacă omul nu lăcomește la „mult“, poate să iasă bun de tot, — ear' dacă nu, le ținem să facem vinars de trevere.

Spre scopul ăsta să punem treverele îndată după stors în o cadă potrivită sau în un butoiu cu un fund, și le îndesăm bine. La vĚrf punem un rĚnd de foi de viie, și peste ele, un strat ca de o palmă, de cenușă de lemn mestecată cu pământ jilav (umed). Dacă astea le batem bine de-asupra, treverele nu ni-să vor mucezi.

Cei-ce nu vreau nici una nici alta, sau după-ce au făcut lir din trevere, aceia să le lase să se uște, apoi să le ardă, să le mestece cu gunoiu, și vor da o îngrășeminte foarte priincioasă viiei.

FELURIMI

O întĚmplare mișcătoare. Acum câteva zile gardianul dela „Hotel de L'a meideu“ la Tourtemagne (Elveția) eșise de acasă spre a tăia niște lemne.

El petrecuse sus la munte iarna, singur, numai cu doi câni bravi, credincioșii lui tovarăși de singurătate, din care unul mare și altul mai mic, dar foarte inteligent.

Pe când stăpĚnul tăia într'o zi lemne la picioarele unui zid, nu departe de acoperișul hotelului, stratul de zăpadă adunat acolo căzu jos și-l lipi de zid acoperindu-l până la umeri.

Zăpada era umedă, grea și înghețată și sĚrmanul om, pus în neputință de a-și mișca brațele și picioarele, vedea sosind neînpăcata moarte.

CĚnii când vĚzură pe stăpĚn în cea stare, căutară să dea la o parte cu labele zăpada, dar' nu reușiră. Se priviră chelălĚind și, de odată repede ca o săgeată, se repeziră la vale, până la o casă lângă Erus, unde locuia fratele gardianului. Într'o oră de fugă nebună ei străbătură prin zăpadă un drum, care cere patru ore de mers pentru un bun alergător.

Sosind înaintea casei, începură să latre și să chelălăe. Poarta casei se deschise și fratele gardianului vroi să facă să între pe sĚrmane animale ce erau pline de sudoare; cĚnii însă nu vruiră. El le întinse de mâncare, dar' ei nu voriră și urmau să latre și să reia fuga lor spre munte, așteptând să fie urmați.

Fratele gardianului avu ideia, că acesta e semn că fratele seu e în pericol sau bolnav. Iute își trase cismele și luă sfori și chemând pe pretenii sei, plecără mai mulți, să vadă unde o să-i ducă speriatele animale.

Când cĚnii vĚzură că cinci oameni pornesc sus pe munte, începură să alerge prin zăpadă. Au trebuit 6 ore de avĚnt până să ajungă la hotel, unde sosiră numai la 9 ore seara; dar' cĚnii ajunseră înaintea lor.

SĚrmanul gardian era tot prins în zăpadă și leșinat; credincioșii lui câni steteau la capul murindului și-i lingeau fața cu limba lor caldă.

Oamenii se puseră îndată pe lucru și scăpară pe nenorocitul, care cum redeschise ochii sărută plângând pe cei doi câni, pe cei doi credincioși prețini, cari nu se mai săturau de

a se gĚdura pe lângă dĚnsul în semn de bucurie.

Posta Redacției.

D-lui *N. S. în M.* A întreat un medic ori nu? În astfel de cazuri e greu a da sfat din departate. Sături de acestea le putem da numai prin medic, ear' medicul fără a vedea pacientul, nu dă.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihaiu Daniil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Sz. 269—1899. tkvi.

(107) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a maros-illyei kir. járá-bíróság 1898. évi Sep. I. 430/4 számú végzése következtében L. Hosszu Ferencz ügyvéd által képviselt Kriszta Jozsef javára Lázár Árpád Dobrai lakos ellen 300 kor. s jár. erejéig 1899. évi február hó 15-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján letoglalt és 1320 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ökör, stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a m.-illyei kir. járás-biroság 1899-ik évi V. 60/2. számú végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1886. évi október hó 27. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 110 kor. 02 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Gura-Dobrán alperes lakásán leendő eszköz-lésére 1900. évi október hó 24 napjának délutáni 2. órája határidőtől kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendo ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Illyén, 1900. évi szeptember hó 26. napján.

Dobra László, kir. bir. végreh.

Insertiuni mici

Publicări la acest loc costă numai 1 cr. șirul

B. Stelescu,
pictor, vopsitor, poleitor și glasseur

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că așezându-mă cu locuința în acest oraș, primesc ori-ce lucră de pictor case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri, și ori-ce lucră atingător de această branșă, concurând cu ori-și-cine și ca lucră și ca preț.

PunĚndu-mi toate siliințele de a satisface pe deplin pe onorații mei clienți, rog să fiu onorat cu comande multe.

Lucrările executate de mine vor fi solide, elegante și durabile.

B. Stelescu,
pictor - vopsitor
Strada mare a Timarilor, 17 b.

Un InvĚțacel

de măcelar se primește numai decât în măcelăria subscrisului.

Să fie în vĚrstă dela 15—17 ani, sănĚtos și voinic. (24)

Condițiile se stabilesc prin bunăînțelegere.

Nicolae Opincariu
măcelar, Orăștie.

Sz. 3956-900 tkvi.

(108) 1-2

Viszárverési hirdetésményi kivonat.

Segesvári Ferenc örökösseinek mint végrehajthatóknak Szálomia Vasziáné szül. Stán Anika csertés-hondoli lakos és Dr. Farkas Béla ügyvéd dévai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 191 kor. 50 fil. tőke követelés 11 kor. 30 fil. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 12 kor. és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144 §. alapján és a 146 §. értelmében a dévai kir. törvényszék dévai kir. bíróság területén levő Csértés-hondolán fekvő a csertés-hondoli 586 sztkvben 1 rsz. 3040 hrsz. a. ingatlanokból Szálomia Vasziáné mint Sztán Anika illető épület tulajdon és térhasznélvezeti jogára 11 kor., tóvábbá a cs.-hondoli 1098 sztkvben A † 1 rsz 3042, 3043 hrsz. a. ingatlanok Szálomia Vasziáné szül. Sztán Aniká illető épület tulajdon és térhasznélvezeti jogára 386 kor. ezennel meghat. kiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1900. évi október hó 3. napjának d. e. 9 órája Csertes-hondol község házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkkv. hatóság.

Déván, 1900. szeptember hó 6-án.

Hidegh s. k.
kir. törvsz. bíró.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ŞI ECONOMII, SOCIETATE PE ACŢII IN ORĂŞTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92)

Depuneri: cor. 1,750.000.

5-

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva verbal în biurul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Scânduri și lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumpărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în **Deva** și **Orăștie**.

(109) 1-10

■ In Orăștie pe drumul țerii la intrarea in oraș dinspre stație! ■

Banca generală de asigurare

„FRANSILVANIA“

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, str. Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

👉 **contra pericolului de foc și exploziune** 👈

edificii de ori-ce fel, locuințe și clădiri economice, magazine de mărfuri, mașine agricole, mobile, vestminte și rufe, carē și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoită etc. etc.;

👉 **asupra vieței omului:** 👈

în toate combinațiunile conform tabelelor sale foarte variate ca asigurări simple pe casul de moarte, asigurări cu termin, asigurări de copii, de zestre, rente viagere, asigurări cu plățirea de *două-ori* a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală (sistem german.)

Asigurări pe speșele de înmormântare cu solvire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1,400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupulare.
Active cu finea anului 1899: **2 milioane 185 mii coroane.**

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:

64 milioane coroane.

Capitale asigurate asupra vieței:

9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2,825.645 c. 62 b. pentru daune de foc și 2,498.042 c. 10 b. capitale asig. pe via ș.
total: 5,323.687 coroane 72 bani.

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiiu, la agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agențele generale din Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

9-10

Direcțiunea în Sibiiu,
str. Cisnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

Se recomandă
a executa următoarele: ♦♦

Opuri, Broșuri și
Placate ♦♦♦

Bilete de logodnă
și cununie ♦♦

Carte și epistole

Couverte în toată
mărimea ♦♦♦

Circulare și preț-
curenturi ♦♦

Note, Bilete de
vizită după plac
și cerere ♦♦♦

Registre și impri-
mate ♦♦♦♦

Anunțuri, Comp-
turi și Adrese

♦♦ Bilanțuri ♦♦

Comande

din afară ♦♦♦♦

♦♦♦ se efectueșc

repede.

„Minerva“

Institut Tipografic, ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ societate pe acții

in Orăștie.

Înființată în 1888.

Această tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.